



Iepirkumu uzraudzības
birojs

Biežāk pieļautās kļūdas publiskajos iepirkumos

Iepirkumu uzraudzības biroja
Kontroles departamenta direktore
Inta Vingre

13/07/2016



Iepirkumu uzraudzības
birojs

Pārkāpumi iepirkumu izziņošanā

- Nepareizi noteikts līguma veids (pakalpojumu vai piegādes līgums; PIL 2.pielikuma pakalpojums?)
- Nepareizi CPV kodi
- Iepirkuma dokumentācijas savlaicīga neievietošana pasūtītāja mājaslapā

Pasūtītājs nodrošina brīvu un tiešu elektronisku pieeju iepirkuma procedūras dokumentiem, **sākot ar attiecīgās iepirkuma procedūras izsludināšanas brīdi!**



Iepirkumu uzraudzības
birojs

Pārkāpumi iepirkumu izziņošanā

- Iepirkuma procedūras grozījumu uzskatīšana par precizējumiem

Pasūtītāja sniegtā papildu informācija ir uzskatāma par precizējumiem vienīgi tādā gadījumā, ja tai **pēc būtības ir tikai precizējošs raksturs** (piemēram, ja pasūtītājs, atbildot uz pretendenta uzdoto jautājumu, izskaidro kādu iepirkuma dokumentācijā noteikto prasību, nemainot tās saturu pēc būtības, vai izlabo tehniska rakstura kļūdu)!



Iepirkumu uzraudzības
birojs

Pretrunīgu prasību noteikšana

- Pretrunīga informācija paziņojumā par līgumu un nolikumā par piedāvājumu iesniegšanas termiņu, iepirkuma dalīšanu daļās u.c.
 - ✓ *Paziņojumā par līgumu norādītais vispārīgās vienošanās darbības laiks ir 8 mēneši (kā piedāvājumu iesniegšanas datums ir noteikts 2016.gada 4.aprīlis). Vienlaikus iepirkuma dokumentācijā noteikts, ka vispārīgā vienošanās ir spēkā līdz 2016.gada 31.decembrim.*



Iepirkumu uzraudzības
birojs

Izslēgšanas noteikumi (PIL 39.¹ pants)

- Iekļauj nolikumā (var iekļaut atsauci uz PIL 39.¹)
- **Neiekļauj normatīvajos aktos neparedzētus izslēgšanas nosacījumus!**

Piemēram,

- *neizlsēdz par viena un tā paša speciālista vai apakšuzņēmēja piesaisti vairāku pretendentu piedāvājumos*
- *neiekļauj visus PIL 39.¹ panta vai 39.² panta nosacījumus 8.² panta iepirkumā*
- **Neattiecina uz personām, uz kurām likums neparedz**



Iepirkumu uzraudzības
birojs

Izslēgšanas noteikumi (PIL 39.¹ pants)

Izslēdz, ja izslēgšanas gadījumi konstatēti arī attiecībā uz:

- kādu no **piegādātāju apvienības dalībniekiem**
- **personālsabiedrības biedriem**
- **apakšuzņēmēju, kura veicamo būvdarbu vai sniedzamo pakalpojumu vērtība ir vismaz 20 % no kopējās publiska būvdarbu vai pakalpojumu līguma vērtības, izņemot 39.¹ panta pirmās daļas 1.punktu**
- uz apakšuzņēmējiem **piegādes līgumos neattiecina!**



Iepirkumu uzraudzības
birojs

Izslēgšanas noteikumi (PIL 39.¹ pants)

Izslēdz, ja izslēgšanas gadījumi konstatēti arī attiecībā uz:

- **personu, uz kuras iespējām kandidāts/pretendents balstās**, lai apliecinātu, ka tā kvalifikācija atbilst iepirkuma dokumentos noteiktajām prasībām.

Fiziskas personas (piesaistītie speciālisti) nošķirami no personām, uz kuru kvalifikāciju balstās!



Iepirkumu uzraudzības
birojs

Izslēgšanas noteikumi

Ārvalstu pretendentu pārbaude

- **Ārvalstu pretendentam pieprasa attiecīgo kompetento institūciju izziņas**
 - ✓ arī par nodokļu parādiem Latvijā
- Ja tādi dokumenti netiek izdoti vai ar tiem nepietiek, tos var aizstāt ar zvērestu vai ar paša kandidāta, pretendenta vai citas PIL 39.¹ panta pirmajā daļā minētās personas apliecinājumu kompetentai izpildvaras vai tiesu varas iestādei, zvērinātam notāram vai kompetentai attiecīgās nozares organizācijai to reģistrācijas (pastāvīgās dzīvesvietas) valstī.



Iepirkumu uzraudzības
birojs

Pārkāpumi attiecībā uz VID izdruku pieprasīšanu

- *Pasūtītājs pretēji PIL 48.panta 1.¹ daļā noteiktajam **nolikumā nav noteicis, ka pretendentam un tā piedāvājumā norādītajiem apakšuzņēmējiem ir nepieciešams iesniegt izdrukas no VID elektroniskās deklarēšanas sistēmas par pretendenta un tā piedāvājumā norādīto apakšuzņēmēju vidējām stundas tarifa likmēm profesiju grupās pirmajos trijos gada ceturkšņos pēdējo četru gada ceturkšņu periodā līdz piedāvājuma iesniegšanas dienai.***
- *Sarunu procedūras **1.posma dokumentācijā** noteikts, ka kandidātam ir jāiesniedz izdrukas no VID elektroniskās deklarēšanas sistēmas par kandidāta un tā piedāvājumā norādīto apakšuzņēmēju vidējām stundas tarifa likmēm profesiju grupās.*



Iepirkumu uzraudzības
birojs

Pārkāpumi attiecībā uz EVIPD un uzticamības pārbaudi

- Iepirkuma dokumentācijā nav paredzēta Eiropas vienotā iepirkuma procedūras dokumenta kā sākotnējā pierādījuma atbilstībai paziņojumā par līgumu vai iepirkuma procedūras dokumentos noteiktajām pretendentu un kandidātu atlases prasībām pieņemšana.
- Iepirkuma dokumentācijā nav paredzēta uzticamības nodrošināšanai iesniegto pierādījumu vērtēšana.



Iepirkumu uzraudzības
birojs

Kvalifikācijas prasības

PIL 37.pants, 8.² panta (3): minimālo spēju līmenis - **samērīgs līguma priekšmetam, objektīvas prasības**

- samērīgi līguma apjomam, specifikai, iespējamam piegādātāju lokam, līguma nosacījumiem

IIK prakse:

jebkuras prasības zināmā mērā ierobežo kāda iespējamā piegādātāja iespējas piedalīties iepirkuma procedūrā, bet tas vien, ka konkrētās prasības ierobežo kāda piegādātāja spējas piedalīties iepirkuma procedūrā, nenozīmē, ka izvirzītās prasības ir neatbilstošas.



Pārkāpumi kvalifikācijas prasību noteikšanā

➤ Ierobežoti ārvalstu piegādātāji

- reģistrācija uz piedāvājuma iesniegšanas brīdi Latvijā esošajos reģistros (piemēram, LR Būvkomersantu reģistrā)
- sertifikācija atbilstoši Latvijas normatīvo aktu prasībām
- **sertifikātu un izglītības dokumentu atzīšana Latvijā uz piedāvājuma/pieteikuma iesniegšanas brīdi!**
- **pieredzes prasības ar atsauci uz nacionālajiem normatīvajiem aktiem**
- **latviešu valodas zināšanas pakalpojuma sniedzējiem**

➤ Ierobežots pretendenta statuss

- fizisku vai juridisku personu dalības ierobežošana
- apvienošanās ierobežošana (prasība iegūt noteiktu juridisku statusu uz piedāvājuma iesniegšanas brīdi)



Iepirkumu uzraudzības
birojs

Pārkāpumi kvalifikācijas prasību noteikšanā

- Pieprasīts **sertifikāts, licence, reģistrācija speciālā reģistrā, kas saskaņā ar normatīvajiem aktiem nav obligāts, lai veiktu attiecīgos darbus, piegādes, sniegtu pakalpojumus**
- Pieprasīts **konkrētas institūcijas izdots sertifikāts** (ja šādas institūcijas ir vairākas)
- Prasības attiecībā uz **minimālo laiku kopš piegādātāja reģistrēšanas, minimālo darbības laiku** (PIL 42.panta piektā daļa)

Piemēram, pretendentam jādarbojas veselības pakalpojumu sniegšanas jomā vismaz 4 gadus



Iepirkumu uzraudzības
birojs

Pārkāpumi kvalifikācijas prasību noteikšanā

Var liecināt par nepamatotiem ierobežojumiem prasības par pieredzi:

- **konkrētu subjektu pasūtījumos** bez objektīva pamatojuma (piemēram, pasūtītāju PIL izpratnē, valsts pārvaldes iestāžu, slimnīcu pasūtījumos)
- **vairāk nekā 3** līdzvērtīgu objektu būvniecībā, piegāžu veikšanā, pakalpojumu sniegšanā
- **konkrētā valstī**
- objektos, pakalpojumos, piegādēs, kas ietver **dažādus specifiskus elementus vienkopus**
- projektos, kas finansēti no **konkrēta avota (piemēram, ERAF, KF)**



Iepirkumu uzraudzības
birojs

Pārkāpumi kvalifikācijas prasību noteikšanā

Prasības attiecībā uz **finanšu apgrozījumu**

- **nesamērīgas** ar paredzamo līgumcenu, līguma izpildes nosacījumiem, termiņu
- **nav ievērota vienlīdzīga attieksme** pret tiem piegādātājiem, kas sākuši darboties vēlāk
- noteikts, ka jāizpilda **katram** piegādātāju apvienības dalībniekam atsevišķi

Prasības attiecībā uz **finanšu spējām**

- likviditātes koeficients, kas ir **lielāks par “1”**



Iepirkumu uzraudzības
birojs

Nepamatotu kvalifikācijas prasību piemēri

- *Informācijas sistēmas programmatūras izstrādes iepirkumā piesaistītajam projekta vadītājam ir **PMI (Project Management Institute) sertifikāts.***
 - Jāpieļauj līdzvērtīgi pierādījumi, piemēram, maģistra grāds projekta vadībā!

- *Regulāru pakalpojumu iepirkumā, kurā līguma izpildes termiņš ir **36 mēneši**, tiek noteikts, ka pretendenta apgrozījumam **vismaz divas reizes** jāpārsniedz tā piedāvātā līgumcena.*



Nepamatotu kvalifikācijas prasību piemēri

- *Noteikts, ka pretendents var iesniegt piedāvājumu par vienu vai vairākām iepirkuma daļām, vienlaikus paredzot, ka, iesniedzot piedāvājumu par vienu no iepirkuma priekšmeta daļām, pretendents **jāapliecina pieredze visās iepirkuma priekšmeta daļās** minēto pakalpojumu veikšanā (būtiski, ka iepirkuma daļas nosaka atšķirīgu līguma saturu).*
- *Noteikts, ka pretendents var balstīties uz trešo personu iespējām, lai izpildītu prasības attiecībā uz pretendenta finansiālo stāvokli; tādā gadījumā pretendents un attiecīgajai trešajai personai ir **jāiesniedz pieteikums kā personu apvienībai**.*



Iepirkumu uzraudzības
birojs

Balstīšanās uz citu subjektu spējām

- Pasūtītājs nav tiesīgs nolikumā noteikt konkrētus resursu pierādīšanas veidus, tai skaitā noteikt pienākumu uz līguma izpildes brīdi nodibināt konkrētas tiesiskās attiecības, ņemot vērā to, ka **pats pretendents ir tiesīgs izvēlēties veidu, kādā pierādīt tā rīcībā esošos resursus** (EST lieta C-234/14).
- Tomēr atsevišķos gadījumos ir pieļaujami izņēmumi (EST lieta C-324/14)!



Iepirkumu uzraudzības
birojs

Nepieciešamība pārtraukt iepirkuma procedūru būtisku grozījumu gadījumā

Ar būtiskām izmaiņām būtu jāsaprot izmaiņas, kas jo īpaši saistītas ar tehniskām specifikācijām, attiecībā uz kurām ekonomikas dalībniekiem vajadzētu papildu laiku, lai tās izprastu un attiecīgi reaģētu. Tomēr būtu jāpaskaidro, ka šādām izmaiņām nevajadzētu būt tik būtiskām, ka tās būtu ļāvušas piedalīties citiem kandidātiem, nevis sākotnēji atlasītajiem, vai ka tās būtu ļāvušas iepirkuma procedūrai piesaistīt papildu kandidātus.

Direktīvas 2014/24/ES Preambulas 81.apsvērums



Pārkāpumi piedāvājumu vērtēšanas kritēriju noteikšanā

- **Nav detalizēti aprakstīti** kritēriji saimnieciski visizdevīgākā piedāvājuma gadījumā
 - Kritēriji **nav tieši saistīti ar līguma izpildi**
 - **legūstamais punktu skaits noteikts ar lielu amplitūdu**
- ✓ *Punktu skaits vērtēšanas kritērijā „Pretendenta sniegtās informācijas detalizācijas pakāpe” tiek piešķirts atkarībā no tā, vai pretendenta sniegtā informācija ir: 1) skaidra, detalizēta un nerada jautājumus par pakalpojuma sniegšanas kvalitāti (šādā gadījumā tiek piešķirti 35 punkti); 2) norādītā informācija nav pietiekami detalizēta un rada jautājumus par pakalpojuma sniegšanas kvalitāti (šādā gadījumā tiek piešķirti 17 punkti).*



Iepirkumu uzraudzības
birojs

Neskaidrības līgumprojektā

- Paredzēti iepirkumā **neiepirkti darbi** (piem., tehniskā apkope pēcgarantijas periodā)
- Neskaidri/ **pārāk vispārīgi** atrunātas līguma grozīšanas iespējas
 - Jaunais *de minimis* (10 vai 15% atkarībā no līguma veida) līguma grozījumu regulējums sniedz lielākas iespējas neatrunātu līguma grozījumu gadījumā, tomēr pasūtītājiem jāievēro pareiza šo grozījumu veikšanas kārtība!
 - Skat. skaidrojumus IUB mājaslapā:
 1. *Skaidrojums par PIL 67.¹ panta pirmās daļas 3.punkta un ceturtās daļas piemērošanu*
 2. *Skaidrojums par publiska iepirkuma līguma un vispārīgās vienošanās grozīšanu (PIL 67.¹ pants)*



Iepirkumu uzraudzības
birojs

Paldies! Jautājumi?

Inta Vingre

Iepirkumu uzraudzības biroja Kontroles departamenta direktore

Inta.Vingre@iub.gov.lv

67326705